Wegwijzer naar Gods Licht (Johannes 8: 12-29)

Gemeente van Jezus Messias

Wat betekent de Maaltijd van de Heer? Natuurlijk kun je veilig antwoorden dat we in dit sacrament het offer van de Messias gedenken. Maar dan nog. Wat bedoel je met deze volzin? Het is spannender en belangrijker om je de vraag te stellen: 'Wat betekent de Maaltijd van de Heer voor mij persoonlijk?' Een theologisch antwoord klinkt wellicht zeker en vertrouwd, het is ook afstandelijk. De theoloog Erik Borgman schrijft in zijn boek 'Aanroeping': '*Theologie bevat geen antwoorden en kan God niet ondubbelzinnig tonen*. Geloven gaat juist om het persoonlijke, de individuele ervaring. Uitdagender om te verwoorden, ook zinniger en voor onszelf betekenisvoller. Theologie of dogmatiek kritiekloos nakauwen is geen voedingsbodem voor een beleefd geloof.

Ik zal vanuit mijn persoonlijk beleving een eerste antwoord geven op de betekenis van de maaltijd van de Heer. Wellicht kunt u daar uw voordeel mee doen. Wel met de disclaimer dat dit mijn beleving en ervaring is. Het is geen alles omvattend antwoord, het ie een persoonlijke duiding. Eentje ook die in je leven voortdurend veranderd. Net als het leven zelf is geloven, God zoeken en soms vinden, een reis waarin je het doel helder voor ogen hebt, maar soms ben je gewoon de weg kwijt. Zijn er meer vragen dan antwoorden. In de gemeente van de Messias schenken we aan elkaar onze inzichten, vragen en twijfels. Zo deel ik vanmorgen mijn inzicht over de betekenis van de Maaltijd van de Heer.

Als bewonderaar van Vincent van Gogh ben ik geraakt door zijn beroemde schilderij: 'De zonnebloemen'. Het is afgebeeld op de liturgie. Een stralende afbeelding vol dik aangebrachte verf. Dit beeld van zonovergoten bloemen is voor Van Gogh een symbool van hoop. Deze gouden uitbarsting tekent het diepe verlangen naar liefdevol licht. Wanneer Van Gogh overvallen wordt door de nacht van angst, dan kijkt hij naar dit schilderij in zijn kamer in de Franse stad Arles. Dit schilderij doet hem het licht van de zon voelen. Hij voelt zich minder eenzaam en gekend.

Er zit voor Van Gogh ook een religieuze dimensie achter deze bos zonnebloemen die in verschillende stadia van bloei zijn afgebeeld. Van Gogh is immers een jaar lang lekenpredikant geweest in de Borinage. Een mijnstreek in België waar hij zich vereenzelvigt met het lot van mijnwerkers. Zoals Christus zich het lot van de armen en gekwetsten aantrekt, zo protesteert Van Gogh daar tegen de uitbuiting van de mijnwerkers

Vanwege zijn radicaliteit wordt hij al snel ontslagen en kiest dan bewust voor het schilderen. Van Gogh blijft ook als kunstenaar een gelovig mens. De zonnebloem verbeeldt Christus die het Licht van God opvangt en doorgeeft aan mensen. Een zonnebloem draait zich overdag steeds naar het licht. Ze draaien hun kop van oost naar west terwijl de zon beweegt. 's Nachts, wanneer de zon ondergaat, keert de bloem langzaam terug naar het oosten, klaar om de zonsopgang de volgende ochtend te volgen. Een zonnebloem zoekt het licht, ontvangt, en haalt daar energie uit. In de vaas met zonnebloemen zag Van Gogh het licht van God. Liefdevol geschonken door Christus.

Van Gogh reikt mij hier ook een beeld aan om de betekenis van de maaltijd van de Heer te verwoorden. Zoals de zonnebloemen ons mensen steeds de weg naar het Licht wijzen, zo ook de maaltijd van brood en wijn. Het is als een wegwijzer naar het Licht van de Eeuwige. In het staan in een kring waarin iedereen gelijkwaardig is, we allemaal zoekers en vinders van het Licht mogen worden, zijn we als wegwijzers voor elkaar. In het gelaat van de kwetsbare ander zien we het Licht van God weerspiegelt. De Liefde van de Eeuwige voor ieder mens. In het delen van brood en wijn delen we het leven met zijn mooie momenten en al zijn sores, ook daarin zijn we gelijk, ieder mens ervaart de grandeur en de misère in zijn of haar leven. In het in stilte delen van brood en wijn, delen we ook elkaars leven, dragen we elkaars vreugde en verdriet. En we spreken daarmee uit: het leven is gezien en gehoord door de Eeuwige. Je bent niet alleen. In de maaltijd wijzen we elkaar op Gods Liefde en aandacht. Dit lost onze zorgen niet op, maar maakt het wel dragelijker.

In het evangelie van Johannes zegt Jezus:
'Ik ben het licht voor de wereld. Wie Mij volgt loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft.' In het vieren van de maaltijd van de Heer wijzen we elkaar op dit Licht. Opdat we dit niet vergeten. Opdat we Gods liefde niet laten ondersneeuwen door onze dagelijkse beslommeringen. *'God heft het lijden niet op en wist het kwade niet uit, maar Hij komt ons nabij in de ellende en de godverlatenheid.',* aldus Erik Borgman.

Je kunt als mens er zeker voor kiezen om zonder gemeente of kerk je geloof te onderhouden. Velen doen dit. Naast mijn eigen persoonlijke zoektocht buiten de gemeente van de Messias heb ik ook altijd weer de behoefte om mijn zoektocht naar de Eeuwige met anderen te delen. In het staan in de kring op het koor waar al eeuwen mensen hebben gebeden, gesmeekt, gelachen en gehuild, ervaar ik het mysterie van het geloof intens en diep. Een ervaring van Licht en Liefde. Niet echt in woorden te vangen. Het is een duiding

Om u allen uit te nodigen om voor jezelf na te gaan wat de Maaltijd van de Heer persoonlijk voor je betekent is er na de inzettingswoorden muziek van Gerburg en Dirk. Laat je gedachten gaan, open je voor Gods Licht en Liefde. Laat het aan je gebeuren. Dat we wegwijzers naar Gods Licht mogen worden. Dat Gods Licht ons gelaat mag uitlichten en verwarmen.
Moge het zo zijn.

Jeroen Jeroense
4 november 2026

Vincent van Gogh: Zonnebloemen, Arles, 1889